

Bidrag til samtalen om folkekirken
gudstjeneste og liturgi
folkekirkensliturgi@km.dk

9. december 2020

Bidrag fra Mellemkirkeligt Råds sekretariat til debat om folkekirken gudstjenesteordning og liturgi

Følgende indspil er udarbejdet af medarbejdere i Mellemkirkeligt Råds (MKR) på baggrund af økumenisk faglige og/eller praktisk tematikker. Indlægget er således ikke udtryk for en rådsudtalelse.

Der er i rapporterne om gudstjeneste og om dåb og nadver mangler i forhold til

- inddragelse af det bredere økumeniske bagtæppe for folkekirken ritualer,
- i forhold til missiologisk refleksion og evnen til at se ritualerne i lyset af kirkens mission,
- i forhold til tværkulturel bevidsthed om hvordan gudstjenesten kan reflektere medlemmernes forskelligartede kulturelle baggrund.

Ad a) Overvejelser vedr. det økumeniske

kan sammenfattes under overskrifterne ***Kirke i verden og Liturgisk udblik***

Kirke i verden

Det bør overvejes

- at øge bevidstheden om sognemenigheden som en del af den verdensvide kirke. I liturgien at fremme en øget bevidsthed om at bede for kirken og kristne andre steder på jorden, og dermed tillige øge forståelsen af, at der er mange måder at være kirke på.
- at opfordre til at gøre brug af inspiration fra nogle af de kirker, folkekirken har fællesskab med i fx veksellæsning eller andre elementer, der udover at trække på andre traditioner, også involverer menigheden i lidt højere grad.
- at tilgængeliggøre og opfordre til at gøre brug af 'prayer cycles', der fx udarbejdes af de internationale kirkelige organisationer (se fx bønnelisten hos Kirkernes Verdensråd [her](#), eller hos Porvoo Kirkefællesskabet [her](#)). Her inviteres man som kirke, sogn, stift mv. til at bede for kirker og de kristne i fællesskabet, forskellige steder på jorden, der befinder sig i vidt forskellige situationer.
- at opfordre til, at sogne involverer sig liturgisk i ugen til bøn for kristen enhed (se mere [her](#)) og finder anledninger til fælles bøn i kirkesamfund i samme by (fælles gudstjenester, kirkevandringer, bedeuge m.v.)
- at styrke forståelse af dåben som indgang til Kristusfællesskab, bestående af døbte i den Treenige Guds navn udover den ganske jord.
- i nadverens udtryk – ord og rammesætning/tegnhandling – i højere grad at afbalancere det indadskuende, individualistiske (mange opfatter nadveren som et sted for personlig syndstilgivelse) med nadverens universelle dimension (lokalmenighedens underfulde fællesskab med alle kristne på tværs af tid og rum) bliver gjort mere nærværende.

Som liturgien i Folkekirken ser ud pt. er ovennævnte ikke fraværende eller umuligt, men ses kun sjældent, hvorfor der er grund til at fremme øget bevidsthed om disse forhold, som gerne skulle afspejles i liturgien i højere grad end i dag, samtidig med at øge generel fokus på, at folkekirken er en del af kirken i verden.

Liturgisk udblik

Netop fordi Folkekirken er en del af kirken i verden og dermed konkrete kirkelige fællesskaber foreslås det at opfordre Pastoralseminarierne/evt. kommende liturgicenter til aktivt at arbejde med og forholde sig til liturgierne i kirker, Folkekirken har fuldt kirkeligt fællesskab med. Ikke således forstået at man nødvendigvis skal indoptage liturgier, men at gøre sig bekendt med andre liturgier, for derved at blive inspireret og at få nye perspektiver på egen liturgi. Det kan være lutherske kirker i andre lande/verdensdele, eller af reformert, metodistisk eller anglikansk tradition. Dette ville øge kommende og allerede ansatte præsters bevidsthed om andre kirker og også elementer fra andre traditioner, som måske kunne berige og inspirere til arbejdet med gudstjenesten.

Ad b) Missiologisk refleksion

Den liturgiske praksis forudsætter, at den treenige Gud er nærværende og handlende. Guds sendelse af sig selv – mission – er grunden for kirkens sendelse, og derfor også for dens liturgiske praksis. Højmessens med sakramentsforvaltningen - dåb og nadverfejring – sigter på virkeliggørelsen af denne sendelse i det lokale fællesskab. Højmessens er i folkekirken tænkt som den bredest favnende og samlende aktivitet for alle medlemmer. Mange steder er det et uopnåeligt ideal fordi gudstjenestemenigheden kun udgør en stærkt segmenteret del af medlemmerne. I en gennemtænkning af folkekirkens centrale liturgiske praksisformer – dåb og nadver – må der være et fokus på, hvordan kirkens praksisformer bør se ud i lyset af kirkens mission. Praksisformerne er velkendte, men har netop brug for et missionsperspektiv: Der er i dåb og nadver – ligesom i forkyndelsen – et potentiale som livstydningmønstre, også ud over den lille del af medlemmerne som deltager i gudstjenestefejringen. Hvordan bør den fundamentale forståelse af kirkens sendelse afspejle sig i dåbs- og nadverliturgien?

Ad c) Gudstjenestesøgende af anden sproglig og kulturel baggrund end dansk

Den stigende andel af kristne i Danmark med anden sproglig og kulturel baggrund end dansk rejser en række nye udfordringer til folkekirken i dens bestræbelser på at være kirke for hele folket:

- Opblødning af sprogkrav.
- Musik og musikledsagelse – andre sproggrupper bruger ofte sange fra deres hjemlande (fx fra YouTube). Hvordan hænger det sammen med tanken om at have en autoriseret salmebog? Hvordan styrkes den lutherske tone og teologiske kvalitet?
- Øget internationalisering ift. adgangen til præsteembedet, og afklaring/øget mulighed for læg ledelse af gudstjenesten.
- Hvilke rammer og begrænsninger er der for inkorporering af elementer fra andre kirketraditioner, så migranter oplever genkendelighed, når kommer til folkekirken (lystænding, ikoner, røgelse, udsmykning, karismatiske udtryksformer, dans, osv.)?

Ovenstående korte indspil uddybes gerne på foranledning.

Venlig hilsen

Birger Nygaard, Sekretariatsleder